

نفی سبیل

و راهنمای ارایه گزارش پروژه ها

بیستمین جلسه درس احکام کسب و کار - پاییز ۱۳۹۷ - دانشگاه علامه طباطبائی (ره)

مروری بر گذشته

- ارزش مشترک یعنی چه؟
- چه کسب و کاری باعث آرامش می گردد؟
- نظریه مصباحیت، میزانیت و مفتاحیت را تشریح کنید.
- پیش نیاز عدالت گستری از دید امام موسی کاظم (ع) چیست؟
- آب در کشتی هلاک کشتی است یادآور کدام رفتار جهل است؟
- اصل براءت، سوق، وقایه و عمران کدامند؟ من له الغنم فعلیه الغرم؟
- دو کسب مکروه؟ تفاوت کسب و تجارت چیست؟
- ارتباط ربا و سلوک؟
- ربا در معاملات و قرض یعنی چه؟ چه پیامدهایی دارد؟
- ورودی، هدف و فرآیند ---؟ --- حرمت کسب
- مصادیق غرر در معامله؟ شرایط شرایط معامله؟
- سه تا از اختیارات کدامند؟
- شفعه چیست و چه شرایطی دارد؟
- شرایط طرفین عقود چیست؟
- غرر در اجاره، مضاربه و جعاله چه مصداقی دارد؟
- مضاربه و قرض چه تفاوتی دارند؟
- معاملات صرافیه باید ..... باشد.
- قمار چیست؟
- چه قمار و شرط بندی حلال است؟
- تفاوت امانت، دین، قرض و ربا چیست؟

مراحل اجرای پروژه

- تبدیل عنوان به کلیدواژه و جستجوی آیات و روایات مرتبط با کلید واژه
- یافتن کلید واژه های مرتبط از نتایج جستجو و تکرار جستجو برای کلید واژه های جدید
- تبدیل هر آیه و روایت به یک یا چند کد
- ساماندهی تمام کدهای مشابه و نزدیک در قالب مفاهیم
- طبقه بندی مفاهیم در قالب چارچوب تئوری برخاسته از داده ها (عوامل علی، پدیده محوری، راهبردها، پیامدها + مداخله عوامل مداخله گر و عوامل زمینه ای در بخش راهبردها)
- روایت تئوری در قالب چند پاراگراف متن
- ارائه پیشنهادهایی برای تحقیقات آینده، اجرا در جامعه و توجه ساستگذاران

خروجی پروژه چه بخش هایی دارد؟

یک فایل ورد + یک فایل پاورپوینت + ارایه ۷ دقیقه ای + پاسخ به سوالات (۳ دقیقه)

فایل ورد و پاورپوینت را تا ساعت ۹ شب قبل از کلاس برای من ایمیل یا تلگرام کنید (فلش ممنوع!)

▪ صفحه جلد: عنوان و اطلاعات نویسندگان

▪ صفحه چکیده: تشریح انگیزه از تحقیق، تشریح روش و یافته های اصلی تحقیق

▪ صفحات بعدی: تشریح اجرای پروژه (اسلاید قبلی)

مثالی از کدگذاری

پشتکار و اصرار	مسئولیت پذیری	ترسو نباشد	روحیات	شخصیت کارآفرین
درک ارزش دانش و آورده فرشته	نباید درونگرا و گوشه گیر باشد	یکسانی در چپ مغزی و راست مغزی با سرمایه گذار (محاسباتی، شهودی)	عوامل شناختی	
<u>کد</u> ...	<u>کد</u>	<u>کد</u>	<u>مفهوم</u>	<u>مفهوم سطح بالا</u> (اختیاری)

تحقیق: سرمایه گذار روی چه فرصت هایی سرمایه گذاری می کند؟

جملات سرمایه گذاران به کدهایی تبدیل شد و کدها به مفاهیم و مفاهیم در چارچوب تئوری برخاسته از داده ها طبقه بندی شدند.

آیه نفی سبیل - آیه ۱۴۱ سوره نساء

❖ الَّذِينَ يَتَرَبَّصُونَ بِكُمْ فَإِنْ كَانَ لَكُمْ فَتْحٌ مِنَ اللَّهِ قَالُوا أَلَمْ نَكُنْ مَعَكُمْ وَإِنْ كَانَ لِلْكَافِرِينَ نَصِيبٌ قَالُوا أَلَمْ نَسْتَحِذْكُمْ عَلَيْهِمْ وَنَمْنَعُكُمْ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ فَاللَّهُ يَحْكُمُ بَيْنَكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَلَنْ يَجْعَلَ اللَّهُ لِلْكَافِرِينَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ سَبِيلًا (نساء، ۱۴۱)

❖ " همانان که مترصد شمایند پس اگر از جانب خدا به شما فتحی برسد می گویند مگر ما با شما نبودیم و اگر برای کافران نصیبی باشد می گویند مگر ما بر شما تسلط نداشتیم و شما را از (ورود در جمع) مؤمنان باز نمی داشتیم پس خداوند روز قیامت میان شما داوری می کند و خداوند هرگز بر (زیان) مؤمنان برای کافران راه (تسلطی) قرار نداده است "

نفی سبیل در مدل کسب و کار اسلامی (الهی و فطری)

ترکیب بخش واقعی (عینی) و مالی (ذهنی) اقتصاد، تامین مالی خالص وجود ندارد

نه سرمایه داری و نه کمونیسم، بل امر بین الامرین

کدهای آیه

- ❖ فتح = پیروزی بلند مدت و نهایی بر خلاف نصیب که حالتی گذرا برای کافران است
- ❖ لن: نفی ابد می کند و ناظر بر یک سنت الهی است (خداوند مومنان را تحت تسلط کافران قرار نمی دهد، اگر کسی خود را عمداً زیر سلطه قرار دهد از ایمان خارج و به کفر وارد شده)
- ❖ سبیل + علی = سلطه و برتری
- ❖ قاعده نفی سبیل ضامن استقلال، عزت و شرافت مومنان بوده و روابط مومنان و کافران را در تمامی ابعاد اجتماعی، سیاسی، نظامی، اقتصادی، مذهبی و فردی تنظیم می نماید.
- ❖ چرا آیه ناظر بر مومنین است و نه مسلمین؟ این دو چه تفاوتی دارند؟

چیزی که در جامعه کم است

❖ اعتماد به وعده الهی !!

❖ خداوند از ما خواسته مومن باشیم و تلاش کنیم و در نهایت خودش کار را حل و فصل می کند (توکل = سپردن نتیجه به خدا)

■ آیه ۶۹ سوره عنکبوت: "وَالَّذِينَ جَاهَدُوا فِينَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ سُبُلَنَا"

❖ اما ما از طریق علوم و نهادهای دست ساخته سعی می کنیم خدا را نادیده بگیریم و خود مسایل را حل و فصل کنیم

■ غافل از اینکه رزاق و جبار و ... خداست نه کسب و کار و زور و سازمانهای فریبکار بین المللی

آیا باید با کفار جنگید؟

❖ البته رابطه با کفار نباید لزوماً مبتنی بر جنگ باشد و صرفاً ولایات و اعتماد متقابل رایج در مومنان در رابطه با آنان وجود ندارد، قرآن در این زمینه می‌فرماید:

❖ لَا يَنْهَاكُمُ اللَّهُ عَنِ الَّذِينَ لَمْ يُقَاتِلُوكُمْ فِي الدِّينِ وَ لَمْ يُخْرِجُوكُمْ مِنْ دِيَارِكُمْ أَنْ تَبَرُّوهُمْ وَ تُقْسِطُوا إِلَيْهِمْ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُقْسِطِينَ (ممتحنه، ۶۰)

❖ خدا شما را از کسانی که در (کار) دین با شما نجنگیده و شما را از دیارتان بیرون نکرده‌اند، باز نمی‌دارد که با آنان نیکی کنید و با ایشان عدالت ورزید، زیرا خدا دادگران را دوست می‌دارد.

حدیث عَلُوّ

- ❖ الاسلام یعلوا و لایعلی علیه والکفار بمنزلۃ الموتی لایحجبون و لایورثون
- ❖ اسلام (نسبت به سایر مکاتب و ملل) همیشه برتری دارد و هیچ چیزی بر آن برتری ندارد و کافران به منزله مرده‌ها هستند، مانع از ارث دیگران نمی‌شوند و خودشان نیز ارث نمی‌برند.
- ❖ در عده ی طلاق : زنی که شوهرش کافر شود باید مثل زن شوهر مرده رفتار کند

❖ وَ لَا تَهِنُوا وَ لَا تَحْزِنُوا وَ أَنْتُمْ الْأَعْلَوْنَ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ (آل عمران، ۱۳۹)

❖ سستی نکنید و غمگین نباشید که شما برترید اگر مؤمن (واقعی) باشید.

برخی مصادیق فقهی نفی سبیل

- ❖ فروش قرآن، تربت، پرده کعبه، زمین های مقدسه، احادیث نبوی کتابهای تفسیر، خطب، موعظه و دعا به کافران.
- ❖ بطلان ازدواج زن مسلمان با مرد کافر و حق فسخ نکاح در مورد ارتداد و عدم الزام اذن پدر کافر بر دختر مسلمان در ازدواج. ارث نبردن وارث کافر از مسلمان.
- ❖ ثابت نشدن حق قصاص برای ولی مقتول کافر در مورد قاتل مسلمان.
- ❖ بطلان اجیر شدن مسلمان برای کافران. وقف و عاریه و رهن و فروش عبد مسلمان به کافر.
- ❖ ثابت نشدن حق شفعه برای شریک کافر
- ❖ نافذ نبودن قضاوت و ولایت و تولیت کافر، هر چند تمام شرایط را داشته باشد.
- ❖ احکام جهاد تاریخی، تحریم تنباکو، قیام علیه کاپیتولاسیون (حق توحش آمریکاییان در زمان شاه)

نفی سبیل در ایران

❖ در کتاب مرگ بر سلطه نفی سبیل در منشور کوروش، فرمایشات امام خمینی (ره)، قانون اساسی و بیانات مقام معظم

رهبری تشریح شده که در این ارایه از آن صرفنظر شده.

❖ کتاب در سایت کتابناک به رایگان قابل دانلود است.

جان کلام در سطح تراکنش، کسب و کار و کشور

- ❖ توجه به نفی سبیل در اقتصاد و مدیریت در کشور بسیار کم است. حتی در زمینه سیاسی نیز به اندازه کافی به آن توجه نمی شود. البته فقها نیز به خوبی در احکام اقتصادی بدان توجه نکرده اند.
- ❖ اگر خرید کالای خارجی و عادت به خرید خارجی باعث تسلط کفار بر ماست.
- ❖ اگر کم بودن کیفیت کالای داخلی راه تسلط خارجی را باز می کند.
- ❖ اگر تکیه بر شرکای خارجی باعث تسلط آنها بر کسب و کار ما می شود.
- ❖ اگر ترویج اقتصاد سرمایه داری باعث تسلط آن بر دانشگاه ها و نهادهای کشور می شود.
- ❖ اگر ورود به مجامع بین المللی مثل بانک جهانی باعث درز کردن اطلاعات تجاری و امنیتی کشور می شود.

❖ حرام است!

نفی سبیل در شرایط تحریم

❖ تا وقتی دست از آرمانها نکشیم هر لحظه ممکن است تحریم جدیدی را پذیرا باشیم

❖ مگر اینکته؟؟؟

❖ آخرین جمله رهبر در نامه تایید مشروط برجام (۲۹ مهر ۱۳۹۴):

❖ رفع تحریم ها از جهت رفع ظلم و احقاق حقوق ملت کار لازمیست ولی گشایش اقتصادی با جدیت در اقتصاد مقاومتی و جدیت در تولید ملی حاصل می شود و نباید پس از تحریم واردات بی رویه بالا رود به خصوص از وارد کردن هرگونه مواد مصرفی از آمریکا جداً پرهیز شود.

❖ سال بعد ۴۲ درصد از دریچه های قلب و ۹ درصد سوپا و مقدار زیادی از واردات ذرت به کشور از آمریکا بوده است!

سوال امتحانی

- قاعده نفی سبیل چیست و در کدامیک از مولفه های اقتصادی، سیاسی، اجتماعی حاکم است؟
- دو مصداق قاعده نفی سبیل در احکام اقتصادی کدامند؟
- تنها راه اینکه ایرانی و مسلمان باشیم ولی دیگر تحریم نشویم چیست؟